

فراز و فرودهای زندگی جهادی شهید صیاد شیرازی در گفت‌وگوی «جوان» باامیر مجتبی جعفری از اساتید هیئت معارف جنگ

استعداد نظامی صیاد شیرازی را دکتر چمران کشف کرده بود

■ علیرضا محمدی

بدانیم یک افسر عالی‌رتبه ار تش که در پیروزی انقلاب اسلامی نقش داشت، انقلاب نیز تحولی عمیق در زندگی او پدید آورد. در دوالی سه سال اول عمر انقلاب، صیاد شیرازی فراز و فرودهای متعددی را تجربه کرد. در ابتدا استعداد نظامی‌اش توسط شهید چمران کشف شد و با دو درجه تشویقی، فرماندهی قرارگاه عملیاتی مبارزه با ضدانقلاب در غرب کشور را برعهده گرفت، اما در پی برخوردی که بین او و بنی‌صدر پیش آمد، درجه‌های تشویقی‌اش پس گرفته شد و شرایط سختی را تجربه کرد. مجدداً با افول و فراز بنی‌صدر، صیاد شیرازی باز هم اوچ گرفت و در عین جوانی، سکان فرماندهی نیروی زمینی ارتش را به دست گرفت. در گفت‌وگویی که با آژاده جانیباز امیر سر تیپ دوم مجتبی جعفری، عضو و استاد هیئت معارف جنگ داشتیم، سعی کردیم به مسائلی از زندگی شهید صیاد شیرازی بپردازیم که کمتر به آنها پرداخته شده است. جعفری همچنین نوسنده چند عنوان کتاب در خصوص دفاع مقدس است که «اطلس نبردهای ماندگار» یکی از معروف‌ترین این کتاب‌ها به شمار می‌رود.

در ابتدای پیروزی انقلاب، شهید صیاد شیرازی یک سروان رسته توپخانه در اصفهان بود. ایشان چطور ارتش رسیدند؟
برای پاسخ به این سؤال باید روندی که شهید صیاد شیرازی در زمان انقلاب طی کردند را بررسی کنیم. ۴۸ ساعت قبل از پیروزی انقلاب، ایشان به خاطر فعالیت‌هایی که داشتند، بازداشت می‌شوند. با پیروزی انقلاب آزاد می‌شود و از همان زمان سعی می‌کنند تا به اوضاع آشفته پادگان‌ها در اصفهان سروسامانی بدهند. شهید در آن مقطع سروان مرا تو (مرکز آموزش توپخانه اصفهان) بودند، ولی چون یک انقلابی شناخته شده‌ای به شمار می‌رفتند، رفتار و گفتارشان ناقد و راهگشا بود. او در زمانی که هنوز بسج به شکل رسمی تشکیل نشده بود، هسته‌های بسج را از بین مردم و جوانان انقلابی تشکیل می‌دهند و در کنار دیگر نیروهای انقلابی به تق و فتق امور در اصفهان می‌پردازند. در همین زمان خبر می‌رسد که ۵۲ پاسدار توسط ضدانقلاب در پایوه به شهادت رسیده‌اند. خبر شهادت این تعداد رزمنده در روزنامه‌های آن زمان با تیتیر «۵۲ پاسدار سر بریده شدند» منتشر شد و سر و صدای زیادی به پا کرد. بنابراین از شهید صیاد شیرازی می‌خواهند که بردستان برود و آنجا علیه ضدانقلاب وارد عمل شود. ایشان به همراه تعدادی از برادران سپاهی و ارتشی به کردستان می‌رود و هم‌نجا با شهید دکتر چمران همراه می‌شود. البته دکتر در آن روزها شهید صیاد شیرازی را نمی‌شناختند و یک اتفاق باعث می‌شود توجه ایشان به شهید صیاد شیرازی جلب شود. آن اتفاق چه بود؟

جذب ایشان شوند. از طرفی او یک سرباز ولایتمدار به معنای واقعی کلمه بود و آنجا که احساس می‌کرد باید برای پیشبرد امر ولی و جلو بردن کارهای انقلاب پیشقدم شود، وارد عمل می‌شد. برایش فرقی نمی‌کرد طرف مقابلش یک نیروی مردمی، بسیجی، پاسدار یا ارتشی است، اگر به وجودش نیاز بود، می‌آمد و وارد عمل می‌شد. در ماجرای ورود ایشان برای آموزش نیروهای سپاهی عرض کردم که ماه‌ها به آموزش این نیروهای جوان پرداخت. اتفاقاً یک عکسی هم از شهید صیاد شیرازی وجود دارد که با لباس بسیجی عصا در دست دارد. مجروحیت پایش بر اثر تصادفی بود که در آموزش نیروهای پاسدار دچار شده بود. این عکس سندی بر این دوران از زندگی شهید صیاد شیرازی است.

در زمان بنی‌صدر شهید صیاد شیرازی یک فراز و فرودی را در کارنامه کاری‌اش تجربه کرد، مجدداً چه زمانی ایشان از حاشیه به متن فرماندهی جنگ برگشت؟

بلافاصله بعد از عزل و فرار بنی‌صدر، رزمزه برگستن صیاد شیرازی بلند شد. شهید جرابی دوباره ایشان را به قرارگاه عملیاتی غرب برگرداند و درجه سرهنگی هم به ایشان داده شد. تا مهرسال ۶۰ یعنی یک‌سال بعد از شروع جنگ، صیاد شیرازی در غرب کشور بود، اما بعد از حادثه سقوط هواپیمای فرماندهان سپاه ارتش در ۷ مهر ۱۳۶۰ و شهادت تعدادی از این فرماندهان مثل شهیدان نامجو، جهان‌آرا، کلاهدوز، فکوری و… به پیشنهاد مر حوم هاشمی، شهید صیاد شیرازی روز نهم مهر ۱۳۶۰ به عنوان فرمانده نیروی زمینی ارتش انتخاب می‌شود. جالب است که خود شهید از این انتصاب خبر نداشت و با اعلام خبر از رادیو، هم‌زمان پیش ایشان می‌روند و به او تبریک می‌گویند. ایشان می‌پرسد دلیل تبریک‌تان چیست که می‌گویند شما به عنوان فرمانده نیروی زمینی انتخاب شده‌اید.

نفری این چنین بودند، اما باقی می‌پذیرند و برخی از افسران مثل شهید منفرد نیاکی بسیار محکم اعلام می‌کنند صیاد شیرازی را به عنوان فرمانده می‌پذیرند و نهایت همکاری را هم با ایشان خواهند داشت.

شهید صیاد شیرازی در مراسم تشییع

درد

به پیششهادت مر حوم هاشمی، شهید صیاد شیرازی نهم مهر ۱۳۶۰ به عنوان فرمانده نیروی زمینی ارتش انتخاب می‌شود. جالب است که خود شهید از این انتصاب خبر نداشت. با اعلام خبر از راد یو، هم‌زمان پیش ایشان می‌آیند و به او تبریک می‌گویند. ایشان دلیل تبریک را می‌پرسند که می‌گویند شما به عنوان فرمانده نیروی زمینی انتخاب شده‌اید

شهید صیاد شیرازی سابقه آموزش نیروهای پاسدار و بسیجی ارتش را دارد

گویا برخی از نیروها نتوانسته بودند انتخاب شهید صیاد شیرازی به عنوان فرمانده نیروی زمینی را بپذیرند؟

خود شهید یک روایتی دارد به این مضمون که بعد از انتخاب به عنوان فرمانده نیروی زمینی، تعدادی از افسران ارشد را جمع کردم و گفتم به هر عنوان من انتخاب شده‌ام، آیا شما با جمع هم‌کاری می‌کنید. یک نفر گفته بود که نمی‌تواند با ایشان همکاری کنند. خود شهید در بیان این خاطره از آن شخص اسم نمی‌برد. ما هم اسم نمی‌بریم. به هر حال شاید یکی دو

شهید صیاد شیرازی مدتی فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب بود (در تصویر شهید کاوه دیده می‌شود

رود شهید صیاد شیرازی به جنگ به عنوان فرمانده نیروی زمینی مصادف بود با یک تحولی در جبهه‌ها که منجر به اخراج دشمنان از بخش اعظم خاکمان شد، اما ایشان نهایتاً در سال ۶۵ برای مدتی از جبهه‌ها خارج شدند، این موضوع را چطور تعریف می‌کنید؟

بعد از انتخاب شهید به عنوان فرمانده نیروی زمینی و اتحادی که بین ارتش و سپاه در پی خروج بنی‌صدر ایجاد شده بود، طرحی با عنوان کربلا به صورت مشترک بین سپاه و ارتش شکل می‌گیرد که در اولین گام با انجام عملیات طریق القدس (کربلای یک) بستان آزاد می‌شود و بعد در کربلای دو، سه و چهار به ترتیب عملیات فتح‌المبین، الی بیت‌المقدس و رمضان انجام می‌گیرد. مادامی که عملیات ما در جبهه‌ها موفق بود، مشکلی هم وجود نداشت و اگر هم بود، خودش را نشان نمی‌داد، اما وقتی بعد از عدم الفتح رمضان، ورود ما به خاک عراق با دشواری‌هایی صورت گرفت و در مقاطعی کار جنگ گره خورد، مسلم است که شرایط روحی رزمندگان و فرماندهان در چنین شرایطی تحت تأثیر اوضاع قرار می‌گیرد. مثلاً گاه وقتی عدم الفتحی پیش می‌آمد، هر کسی تقصیر را گردن دیگری می‌انداخت. به این ترتیب مباحثی پیش آمد که در نتیجه آن مسئولان تصمیم گرفتند از فرماندهی مشترک جنگ عبور کنند و به فرماندهی واحد زیر نظر یک قرارگاه برسند. ابتدا قرار شده بود برادران سپاهی فرماندهی این قرارگاه مرکزی را برعهده بگیرند. لذا شهید صیاد شیرازی سال ۶۵ از جبهه‌ها خارج شد و به عنوان نماینده امام در شورای عالی دفاع به خدمتش ادامه داد. هرچند در عمل قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص) با فرماندهی مرحوم هاشمی اداره شد، اما به هر حال صیاد شیرازی از سال ۶۵ مسئولیت دیگری برعهده می‌گیرد و در سال ۶۷ هم‌منظور که همه می‌دانیم، ایشان در عملیات مرصاد کاری می‌کنند کارستان و آخرین عملیات دفاع مقدس را باسربلندی فرماندهی می‌کنند و منجر به شکست منافقین در مرصاد می‌شود.

شما خودتان در طول دفاع مقدس با شهید صیاد شیرازی از نزدیک ارتباط داشتید؟

زمانی که ایشان فرمانده نیروی زمینی بود، من دانشجوی دانشکده افسری بودم. طی یکسری اتفاق‌هایی که رخ داد، ایشان با حفظ سمت، فرمانده دانشکده افسری هم می‌شود و امیر صالحی که بعدها در مقطعی فرمانده کل ارتش شدند، سرپرستی دانشکده را برعهده می‌گیرند. شهید صیاد شیرازی توجه بسیاری به آموزش نیروها داشت. به وقت عملیاتی انجام می‌گرفت، ایشان می‌آمد هم در دانشکده به تشریح عملیات می‌پرداخت و هم دانشجویها را با خودش به مناطق عملیاتی می‌برد و روی زمین به تشریح عملیات و انتقال تجربیات می‌پرداخت. من خودم همراه ایشان و جمع دیگری از دانشجوها به مناطق عملیاتی طریق القدس، فتح‌المبین و… رفتم. خار حجتش کند، با آنکه یک فرد نظامی بسیار منضبطی بود، اما به لحاظ شخصی طوری رفتار می‌کرد که انگار نه انگار فرمانده نیروی زمینی است. ایشان در ارتش از محبوبیت بالایی برخوردار بود. نه تنها در ارتش که در سپاه، بسج و عموم مردم هم محبوبیت بسیار بالایی داشت. ایشان دستی بر عرفان هم داشتند. ماجرای ارتباط صیاد شیرازی با آیت‌الله بهاء‌الدینی شهرد عالم و خاص است. معروف است که صیاد دل‌ها سه بار در طول عمرش نماز و روزه‌هایش را تکرار می‌کند. در مورد ایشان شاید بهترین تعریف آن باشد که مقام معظم رهبری در تابلوت ایشان بوسه می‌زد و ۲۰سال این افتخار خاص شهید باقی می‌ماند تا اینکه پس از ۲۰ سال، حضرت آقا بر تابلوت شهید محسن حججی بوسه می‌زنند.

سخن پایانی.

یک شعری آقای عبدالجبار کاکایی در خصوص شهید صیاد شیرازی دارند که هر وقت می‌خواهم در مورد ایشان روایتگری کنم، این شعر را می‌خوانم و بسیار مورد توجه مردم قرار می‌گیرد. دوست دارم به عنوان سخن پایانی این شعر را برایتان بخوانم:

گل رایحه پیرهن چاک تو دارد

باران سحر عطر تن پاک تو دارد

خمخانه تهیدست شدای خوشه انگور

توفان خبر از سوختن تاک تو دارد

هر صاعقه در سینه شبه قصب تلخی

از آمدن و رفتن جالاک تو دارد

ای کشتی توفان زده ساحل خورشید

دریا خبر از روح عطشناک تو دارد

بعداز سفر سخر تو ای مرد، گلویی

بوی نفس سوخته خاک تو دارد

		۲	۷		۶	۵			
					۹				۶
			۷						
		۱	۶		۸				
					۱				۷
									۳
					۶	۱			۸
									۴
						۵			۶

۷	۵	۶	۸	۵	۸	۱	۵	۸	۸
۸	۵	۱	۷	۸	۶	۵	۸	۵	۵
۵	۸	۵	۱	۵	۸	۶	۷	۸	۷
۱	۸	۷	۵	۵	۵	۶	۸	۸	۸
۸	۵	۵	۸	۸	۷	۵	۵	۸	۸
۸	۵	۵	۸	۸	۷	۵	۵	۸	۸
۵	۸	۵	۸	۸	۷	۵	۵	۸	۸
۵	۸	۵	۸	۸	۷	۵	۵	۸	۸
۵	۸	۵	۸	۸	۷	۵	۵	۸	۸
۵	۸	۵	۸	۸	۷	۵	۵	۸	۸

■ پاسخ جدول شماره ۶۷۲۸

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
ت	ت	ت	ت	د	س	س	و	س	م	م	م	م	م	م
و	ا	ز	ا	د	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	س	م	ی
ی	ک	س	ر	ب	ر	د	ی	ا	ل	ا	ن	ا	ن	ا
ز	ی	ا	س	ا	ب	ا	ا	س	ی	ا	ا	ا	ا	ا
ه	س	ب	و	د	ل	و	ا	ز	ا	و	ا	ز	ه	د
ی	س	ب	و	د	ل	و	ا	ز	ا	و	ا	ز	ه	د
و	ر	و	ن	ا	ا	س	و	ا	ن	ا	ا	ز	ا	ح
س	م	ا	م	س	ی	م	س	ی	م	ع	م	و	د	م
ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن
ر	ل	ا	ی	ر	ل	ا	ی	ر	ل	ا	ی	ر	ل	ا
د	ک	ن	ی	ف	ن	ی	ن	ا	م	د	و	ا	ف	ا
ن	ا	ت	ا	ل	س	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ت
ن	ا	ت	ا	ل	س	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ت
ن	ا	ت	ا	ل	س	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ت
ن	ا	ت	ا	ل	س	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ت
س	د	ی	ج	ا	ز	ا	ی	ر	س	ل	ی	م	ا	ن

طراحی:علیرضا سجادی فر ■ شماره ۶۷۲۹

از راست به چپ

■ ۱- نام دیگر جزایر فالکلند واقع در اقیانوس اطلس جنوبی- استاندار زمان هخامنشیان ■ ۲- بیماری مسری خطرناک- بایگانگی- از نجاسات ■ ۳- جنگ‌افزار ورز نشی- حرف همراهی عرب- پول کامبوج ■ ۴- وصله ناپیدا- زعفران- تنظیم موتور خودرو ■ ۵- میوه تلفتی- جزیره یخبندان- موش خرما ■ ۶- برکت سفره- نام پاستور- دستگاه تهویه ■ ۷- پوست میش دباغی‌شده- ذات و شخص- چه کسی- حرف خطاب ■ ۸- حالت عاطفی و روحی- پنهانکاری ■ ۹- درخت بی بر- دریا- بند تیان- ضرورت ورزش تیراندازی ■ ۱۰- نوعی کباب- ماندگار- نرم‌افزار آیت ■ ۱۱- مسجد و بازاری در شیراز- سیستم‌عاملی شناخته‌شده در رایانه- کتاب هندوها ■ ۱۲- معمولاً معذور- رود مرزی آلمان و لهستان- وارونه حله ■ ۱۳- محل دریافت مدال- به دنیا آوردن- شهری در آذربایجان شرقی ■ ۱۴- از عناصر شیمیایی با عدد اتمی ۷۵- بسیار سرخ- هست آذری ■ ۱۵- قمری خانگی- جنگ ایران و روم در زمان ساسانیان

از بالا به پایین

■ ۱- مخترع والیبال- بنیابی‌سنجی ■ ۲- خودداری کردن- شیشه آزمایشگاه- پایتخت بنگلادش- رقم آخر ■ ۳- تیمی در فوتبال اسپانیا- هراس- شماره دروازه‌بان ■ ۴- گرما- خسیس- میوه باب‌گلو- کنار و پهلو ■ ۵- حرف انتخاب- بندری در اسپانیا- نوعی استخدام ■ ۶- لطیف- حلوای اثر روسو ■ ۷- اختراع روننگن نوزی- سرگرد قدیمی ■ ۸- تصدیق ایتالیایی- ثابت و استوار- دام صیباد- ضمیر اجتماعی ■ ۹- جهاز عروس- از این فصل فعالیت‌شان برای تولید غذا و بهربرداری اقتصادی افزایش می‌یابد ■ ۱۰- جلوه فرهنگستان- متفکر کوتاه- مادر آذری ■ ۱۱- غذای مجردی- گاهی روی کاسه است- تصدیق انگلیسی ■ ۱۲- خیس- استخوان زانو- مادر تازی- یکدندگی ■ ۱۳- رنگ خون انگلیسی- کشتی جنگی- اثر شیخ بهایی ■ ۱۴- یک بر روی یک- مهد تمدن- تنه درخت- برق مثبت ■ ۱۵- از کاخ‌های تخت جمشید- امتیازی در کاراته